

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Matthaei Tympii Aureum Specvlvm Principvm,
Consiliariorvm Ivdicvm, Consvlvm, Senatorvm, Et Aliorvm
Magistratvum Cvm Ecclesiasticorum tum Politicorum
omnium**

Tympe, Matthäus

Coloniae Agrippinae, 1617

57 Præmia bene meritis conferre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52641)

est, vt Regni Sacerdotijque roboraretur concordia. *Saxo lib. 11.*

3. *Philippus Imperator Christianorum primus*, ob scel⁹ patrat⁹ in Gordianū proditoris Sacra Cōmuniōne à Fabiano Romano Pontifice prohibitus, in Templo cū ceteris, qui scelerū poenitentia agebantur, crimen emendauit, nihil de Imperij Maiestate deperire arbitratus, vbi Religio habita ratio videretur. *Fulgos. lib. 1. cap. 1. ex Lysib. lib. 6. cap. 34.*

SIGNVM LVII,

Praemia bene meritis conferre.

PRAEMIA CUIQUE BONO TRIBUERE.
 1. **D**E *Solonis* sententia, non solum poenit, sed etiam praemij Resp. continetur: & *antisthenes* censuit, nullam esse maiorem Reip. peti, quam si boni à malis non discernantur, id est, si mali obseruetur, boni negligantur. Nam est *Virtus sibi sit pulcherrima merces*: (*Silius lib. 3. Punic.*) satis in ipsa conscientia facti pulcherrimi sit fructus: (*Cic. 4. Phil.*) vir bonus amore virtutis & Reip. potius, quam commodi, aut praemij spe ductus, bene alijs facere, & debeat, & soleat praemij ac beneficijs ararium exhauriatur: (*Corn. Tac. lib. 3.*) tamen primum, augustissimum, & principium officium est, persolvere debita ijs, qui bene de nobis sunt meriti: (*Plato 4. de Leg.*) aequum est, vt unicuique profit & proficiat labor suus. (*Castrod. lib. 2. epist. 2.*) Ciuitatis potentia augetur, cum supplicij improbi afficiuntur, praemia & honores consequuntur bene meriti. (*Demosth. in Leptinom.*) Laurum, vel aurum spectat athleta. Vbi virtutibus sua sunt praemia proposita, ibi ad gubernacula etiam optimi viri promouentur.

Praemia bene meritis conferre.

Non mouet, & gratis pœnitet esse probum.

Ac licet Philosophi de Virtute seipſa contemna,
& de contemnenda gloria multa disputent: tamē
in illis ipsis libellis, quos de contemnenda gloria
scribunt, nomen suum inscribunt; & in eo ipſo
quo prædicationem & nobilitatem despiciunt,
prædicari de se, ac nominari volunt. (*Cic. pro
Archia.*)

4. Ad hæc malè passim audiunt ingrati, qui de-
bita præmia non persoluunt. Sunt hæc nomine
reprehensi *Athenienses*, qui, licet essent doctissi-
mi, & scientiarum quodammodò parentes; tamē
velut carnifices extiterunt virtutum: vti testan-
tur Exempla bene meritorum, sed malè accipio-
rum: Solonis, Socratis, Aristidis, Themistocles.
Plutarch. Val. Max. lib. 5. cap. 3. Aelian. lib. 12. Præmia
etiam constituta fuerunt illis, qui bene meritis
præmia denegârunt. *Philippus Rex Macedonum*
liti ingrato erga hospitem suum stigmata frontis
inscribi curauit: Hic ingratus hospes est. (*Seneca
4. de Benef. cap. 17.*) Apud *Athenienses* aduersus
ingratos non minus actio data fuit publica, ac si
quis scelus & crimen magnum perpetrasset. (*A-
lex. ab Alex. lib. 5. cap. 1.*) Apud *Senecam*, 3. de *Be-
nef. cap. 5* & c. in vtramque partem disputatur, v-
trum actio aduersus ingratos in bene constituta
Repub. sit admittenda.

5. Breuiter, Honos alit artes, & præmijs, cui-
quam stimulis, ad virtutis studium incitantur.
(*Cic. 1. Tusc.*) Nam Deus bone, quanta contentio
est inter ciues? quanta æmulatio? quantum, &
quàm ardens studium virtutis, vbi omne opus
bonum & excellens Magistratus voce, manuque
ciuitatis honoratur? Et ex aduerso quàm languis-
ca hæret

ut fuit Musa? quam frigida virtutis studia? quam
 hominum excellentium Exempla, ubi deest
 honor, cuius umbram tam avidè à natura sequi-
 tur?

Rectè *Titus Imp.* interrogatus, vtrum præ-
 mio bonos, an pœna malos afficere Principi ma-
 gis conveniret: Vt homini, inquit, dextrum, fini-
 tumque brachium naturale ex æquo est; ita &
 præmium & pœna Principi: veruntamen, vt de-
 re frequentius, quam læva utimur; sic Principi
 remuneratione potius, quam castigatione
 priorari decet.

Caveant boni Magistratus, ne lutum, quod dici-
 tur manibus, farinam pedibus tractent, hoc est,
 præmijs dignos negligant, indignos his ornent,
 & potius onerent. Et quidem

Præmijs & honoribus afficiunt *Doctos*, vti in
 de Doctrina probatum est.

Milites. Iura enim volunt, vt longi temporis
 scriptio non officiat mulieribus, quæ diutissi-
 cum maritis fuerunt, qui militiæ dederunt o-
 rnam. (*Cod. lib. 2. tit. 52.*) Iubent, vt Iuris igno-
 rantia vel error excuset milites. (*l. Cod. tit. 21.*)

Veteranis magna largiuntur privilegia, vt sint
 immunes à vectigalibus, oneribus, ac muneribus
 publicis: non necesse habeant militare: non co-
 nentur alibi, nisi coram Ducibus suis comparere,
 in civilibus, quàm criminalibus causis. (*Cod.*
tit. 36. de re militari: & 12. tit. 47. de Veter. &
tit. 49. tit. 18. de priuil. Veter.) Præter laudes,
 & ornabantur, dabantur ipsis tituli, nomi-
 na, & prærogativa honorifica. Sic *Marcellus*, ob for-
 tidinem dictus fuit, *populi gladius*: (*Sabell. lib.*
47. 3.) *M. Manlius, Capitolinus*, propter defen-
 sum

*Quinam à
 bono magi-
 stratu potis-
 simum præ-
 mijs affici-
 tur, ac deco-
 rantur.*

sum Capitolium : (Plin. de Viris illust.) Vide locum
 31. part. 1. de Ciuibus. Constantinus, Carolus 1. A-
 lexander, Pompeius, dicti sunt Magni. Otto III.
 Imp. ob rerum gestarum magnitudinem, voca-
 tus, Mundi Miraculum. Tribuebantur ipsis, (vi-
 de Iacobi Pontani par. 2. Vol. 3. Progymn.) coronæ
 gramineæ, & obsidionales : quæræ, & ciuicæ;
 ob seruatum ciuem, vel ob defensam ciuium a-
 liquorum vitam : murales, & castrenses; ob
 vallum receptum : (Zon. lib. 2. Plut. in Maro,
 Plin. lib. 7. cap. 28. Gell. lib. 5. cap. 6.) nauales; ob
 rem gestam fortiter nauali in prælio : Ouales, in
 victoria parta sine sanguine; quod pertinet &
 palmæ gestationes, & coronæ oleagineæ, & a-
 lij rami : (Aelian. lib. 6. Val. Max. lib. 2. cap. 1.
 Probus in Thras. Plut. in Them.) & laurea, & fal-
 ces laureati (Plin. lib. 15. cap. 29. Val. lib. 2. cap. 2.)
 Dabantur etiam torques : (Veget. lib. 2. cap. 7.) iu-
 millæ argenteæ : (Liu. lib. 10.) & phaleræ : (Veget.
 lib. 2. cap. 7. Tac. lib. 2. Annal. Plin. lib. 33. cap. 1. & 2.)
 hastæ : vexilla. (Sueton. in August.) Erigebantur
 Statuæ : concessi Triumphi : erecta Trophæa. Da-
 bantur nummi, & domus. (Plin. lib. 36. cap. 11.)
 Concedebantur agri. (Plut. in Casare, Lamp. in
 Seuero, Sigon. lib. 2. de Ital.) Concedebantur vesti-
 menta honorifica : vt M. Catoni licuit in purpura
 ludos publicè spectare. (Alex. ab Alex. lib. 2. cap.
 29. & lib. 5. cap. 15. Aelian. lib. 6.) Dabatur etiam ve-
 num honoris gratia : (Plut. in Camillo, Plin. lib. 11.
 cap. 8.) illudque adhibebant duntaxat ad Sacra, &
 Heroum conuiuia. Armi & femora in conuiuio
 apponebantur viris fortibus, & dignitate singu-
 lari præditis. (1. Reg. 3.) Cyrus amicis & viris fortibus,
 honoris ergo, semelos anseres, & alia par-

de locis
lib. 1. A
Dero III.
voca
tis, (vi
corone
civitate
num a
sica; ob
in Mar
ales; ob
uales, in
ciment &
ez, & a
1. cap. 1.
ca, & fal
2. cap. 1.
ap. 7. ar
2: (Veget
ap. 1. & 1.
gebantur
hza. Da
5. cap. 1.
Lampy. m
tur ve
in purpu
lib. 2. cap.
etiam ve
Plin. lib. 8.
id Sacra. &
onnu
are singu
via fortu
alia par
101

ei elbariorum de mensa est mittere solitus. (Xenoph. in Padiâ Cyri lib. 3.) Athenis publico in loco Prytanæo victus dabatur illis, qui bene meriti bello de Rep. erant. (Suidas.) Vide locum de bello. Carthagine annulorum ornatum ita quisq; accipiebat, ut plurimas militia tolerarat. Apud Macedones lex erat, ut qui nullū hostē occidisset, a foro ignominiosē cingeretur cāpistro. Apud Syphas ei, qui hostium neminem interfecisset, ex aureo scypho, qui circūferebatur in solennib⁹ illorū festis, bibere nō licebat. Apud Hispanos, gentem bellicosam, mos erat numero verricula seu vitas figere circa sepulchrum quot quisque hostes interemerat. Similia his olim plurima Britannii (populus, teste Cæsare, ad Martem natus) usque dicuntur, ut Alexandri multi, Achilles clypeo, hasta, sepulchro conspectis fierent, &c. Arist. 7. Polit. cap. 2.

Non denegant præmia Artificibus, & ijs, qui officia tractant. Leges enim dant ipsis immunitates ac privilegia quædam: (lib. 10. Cod. l. 14. 64.) Adhuc ratione, quò & tales in artibus suis discant otium accomodent, (vide signum 31.) & civitati præmij, exerceant illas diligentius; operam dent, ut peritiores euadant, etiam filios suos has docere cupiant. Verum enim est (quod non de litteris solum, sed etiam alijs dicitur) Artes honorem alere: negligi, atque minimè excolli ea, quæ contemnuntur, ac despiciantur. Huc accedit, quòd inter Civitatis partes non postremas Opifices recensentur: siquidē & his onera Reip. maxima feruntur, & ipsi eiusdem comoda procurare possunt. (Arist. 2. Polit. c. 3. §. 9.) Neque Solon sine causa hanc legem tulit, ne si-

ne filius alere patrem teneretur, qui non curasset aliquid eum discere, & arti alicui operam dare. (*Plur. in Solone.*) Apud *Indos* legimus immunes fuisse opifices & agricolas à tributis: etiam frumentum à Regia aula accepisse. (*Diod. sic. lib. 2.*) *Vespasianus Imp.* magno pretio Architectos Romam vocauit; impensè fouit, & amantiores mechanicas alias. (*Sueton.*) *Alexander Scaurus* Artifices omnes amplissimis præmijs ac stipendijs est prosecutus. (*Lamprid.*) Ob Horologium Solarium inuentum *Anaximenes Milesius* Spæne magnis honoribus fuit affectus: (*Plin. 2. lib. cap. 78.*) vt propter *Clepsydram* & Horologium ex aqua confectum *Thestibus Alexandrinus*. (*Varronius lib. 9.*)

4. Neque negligunt *Agricolæ*, de quorum præmijs egimus in loco de Agricultura. Quo ordine & modo præmia sint distribuenda prudenter Magistratus nouerunt.

5. Honorant honestos *Senes*. Sic, in Legibus, quas *Lacedæmonijs* dedit *Lycurgus*, sancitur, vt senes prætereuntes summa reuerentia afficerentur à iuuenibus: vt vbiçunq; loquerentur senes, ibi tacerent iuuenes: vt si fortè senex, amissis fortunis ad extremam redactus esset paupertatem, publicis aleretur sumptibus, ita vt non modo alimentis ipsi necessaria suppeterent, sed ad delicias etiam superessent. Hinc *Cicero*: *Lacedæmonie* est honestissimum domicilium senectutis. Et *Phalaris* ad amicum senē scribit: Offendōr, quod cum annis te grandæuum esse nouerim, actionibus tuuenem refers. Tua culpa futurum cogito, vt prærogatiuam senes, quam in Græcia habere solent, amittant: ibi enim latrones, fures, periuri, homicidæ,

BONI MAGISTRATVS.

cide, tutiores erant, quando senum canos pre-
fissent, quam si ad Aras Templorum confugif-
sent *Rede M. Aurelius Imp. epist. ad Claud.* O in-
felices senes, qui in vitijs inueterarunt: damno-
fior enim ignis in domo antiqua est, quam noua;
nec tam noxium est vulnus recens, quam gan-
grena putris. 2. Cum *Alexander Magnus* hyeme
duceret exercitum, assidens igni, recognoscere
prætereuntes copias cœpit, cumque videret se-
nem quendam horrentem frigore, & ad ignem
stantem, confidere loco suo iulfit. *Curtius.*

SIGNVM LVIII.

PRODICALITATEM, ET LVXVM *Passionis*
castigare, & reprehendere: sumptum, *precipere.*
qui in alimenta fit, coercere.

Tiberius *Cesar* prodigos vel Senatu mouit,
vel loco cedere coëgit. *Sueton.*

1. *Claudius Imp.* nimias delicias sustulit, latis *Leges sunt*
legibus, quæ ad eam rem spectare videbantur: *ptuarias*
canponas, in quibus Romani compotare sole-
bant, euerit, &c. *Xiphilinus.*

2. Certè haud ita liberalitatis fores sunt rese-
randæ, vt pateant omnibus: non enim est arbor
liberalis, cui omnes fructus ventus eripit: nec
homo liberalis, cui vanitas omnia aufert. Hinc
Democritus dicebat ad hominẽ malè liberalẽ,
& multa temerè profundètem: *Malè pereas: quia*
Gratias virgines meretrices effecisti. Idcirco pru-
denter egregius ille Doctor *Thomas Bricotus*, Fa-
cultatis Theolog. Parisiens. quondam Decanus,
dice-